

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-777

30.10.2023

Fremtind Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Kollaps av spaltegulv – korrosjon – fal. § 2-1.

Spaltegulvet i sikredes driftsbygning kollapset. Foretakets takstmann konkluderte med at årsaken til kollaps skyldes korrosjon, som følge av at gasser fra gjødselkjelleren over tid hadde angrepet betong og armering. Korrosjonen ble anslått til å ha pågått i ca. 15–20 år. Foretaket avslo erstatning under henvisning til at forsikringen ikke omfattet skader som skyldtes elde og slitasje. Sikrede var uenig i avslaget og anførte at foretaket ikke hadde overholdt informasjonsplikten ved avtaleinngåelsen. Sikrede viste til at foretakets representant hadde gått igjennom alle bygningene på gården før avtaleinngåelsen, uten at det ble påpekt at bygningen stod i fare for større skader. Sikrede hadde behov for rådgivning vedrørende kontroll og godkjenning av betongkonstruksjonene i en slik driftsbygning, uten at foretaket sørget for dette. Foretaket avviste at det hadde en slik plikt og viste blant annet til at sikrede hadde tegnet den beste forsikringen foretaket kunne tilby. Nemnda kom til at skaden ikke var dekningsmessig da unntaket for slitasje, bruk eller alder kom til anvendelse. Nemnda kom videre til at foretaket ikke hadde brutt informasjonsplikten og viste til at unntak for skader som skyldes svakheter, elde og slitasje, var vanlig i enhver tingsforsikring. Nemnda bemerket videre at foretaket ikke hadde noen plikt til å gi råd om vedlikehold av forsikringsgjenstanden, eller opplyse om andre skadebegrensende tiltak.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for skade på driftsbygning.

Sikredes "Landbruksforsikring Topp" omfatter etter vilkårenes pkt. 4.7:

- Tilfeldige og plutselige skader.

Vilkårene har unntak for:

- Skade som skyldes tingenes egne mangler, feil, svakheter eller mekanisk svikt også dersom dette skyldes slitasje, bruk eller alder.
(...)
- Skade på spalteplank og gjødselrist.

Spaltegulvet i sikredes driftsbygning kollapset 23.4.23 med den følge at to kyr og fire kalver falt ned i gjødselkjelleren. Sikrede søkte erstatning 24.4.23.

Foretaket rekvirerte J. AS, som besiktiget eiendommen 26.4.23 og beskrev skadeårsaken i rapport datert 5.5.23:

Driftsbygning med gjødselkjeller fra 1900/170/1985 der denne delen som det har oppstått skader i er fra 1985. Ft overtok driften for ca. 2 år siden. Rister er i følge opplysninger jevnlig skiftet og det er forut for skader ikke oppdaget noe unormalt.

Ft hadde avløyser på skadetidspunktet søndag 23.4. Ft blir oppringt av avløyser om 2 kyr og 4 kalver hadde falt gjennom spaltegulv og ned i gjødselkjelleren. Det ble foretatt redning av dyr med blant annet bistand fra kranbil fra (J.E) AS og flere personer i drift. Det gikk bra med dyrene, men opplyser i ettertid har andre kalver død og mistenker som følge av sjokk.

Årsaken til kollaps skyldes korrosjon som følger av gasser fra gjødslet i kjeller som angriper betong og armering. Nedbryting i konstruksjoner har pågått over lengre tid. Som en følge av dette mister bærende konstruksjoner sin bæreevne og ved større belastning er det svakeste punkt som kollapse. Grunnen til betong og armering svekkes skyldes normalt bakterier og sopp over gjødseloverfalta som omdannes til salpetersyre og svovelsyre, og begge syrene bidrar til betongen i gjødselkjellere forvitrer. Over tid oppstår korrosjon og armering mister sin evne og da kan kollaps oppstå. I armerte betongkonstruksjoner er det viktig at disse er inntakt og virker sammen, hvis en av disse svekkes vil oppsprekking skje og påkjenning føre til kollaps.

Skadeutviklingen ble beskrevet slik:

Pågående korrosjon over lengre tid som sannsynliggjøres å ha begynt i halve bygningens levetid som utgjør ca. 15-20 år.

Foretaket avsto erstatning 11.5.23, under henvisning til at forsikringen ikke dekker skader som skyldes elde og slitasje og dessuten unntok skade på spalteplank og gjødselrist. Foretaket viste også til at det var viktig at betongkonstruksjonen ble kontrollert jevnlig, da spesielt gjødselkjellere var ekstra utsatt for nedbryting og slitasje.

Sikrede klaget på avslaget samme dag og viste blant annet til at foretakets representant ved avtaleinngåelsen gikk igjennom alle bygninger uten at det ble påpekt at bygningen stod i fare for større skader. Sikrede viste til at dersom foretaket skulle praktisere vilkårene på en objektiv måte, måtte det i det minste stilles krav om at foretaket foretok en objektiv bygningsteknisk analyse før forsikringen ble tegnet.

Foretaket opprettholdt sitt standpunkt etter en ny vurdering 16.5.23. Foretaket opplyste at kunderådgiveren ikke hadde lovet forsikringsdekning utover vilkårene ved avtaleinngåelsen.

Sikrede klaget deretter til Finansklagenemnda 2.6.23.

Sikrede krever erstatning for skadene bygningen ble påført som følge av kollapsen og anfører at foretaket har brutt sin informasjonsplikt ved avtaleinngåelsen.

Foretaket skal etter forsikringsavtaleloven sørge for at alle tilbud og anbefalinger om forsikringer er i samsvar med kundens krav og behov. Sikrede hadde ved avtaleinngåelsen et sterkt behov for rådgivning vedrørende kontroll og godkjenning av betongkonstruksjon i eldre landbruksbygninger, spesielt med tanke på konstruksjoner som utsettes for gass og syre. Foretaket har bevisbyrden for at de lovbestemte pliktene er oppfylt. Denne bevisbyrden er ikke oppfylt i dette tilfellet.

Kunderådgiveren som befarte eiendommen før avtaleinngåelsen skulle i det minste ha stilt spørsmål vedrørende kontroll av betongkonstruksjoner basert på bygningens alder og beskaffenhet, slik at sikrede fikk en oppfordring til å kontrollere dette og dermed kanskje kunne unngått skaden.

Foretakets takstmann har etter sikredes kunnskap, ikke utvidet kompetanse på betong og armering. Skaderapporten er derfor ikke tilstrekkelig til å kunne sannsynliggjøre at kollapsen skyldes korrosjon.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og bestrider at informasjonsplikten er brutt. Forsikringsavtalen ble inngått før 1.7.22, og korrekt hjemmel for vurdering av informasjonsplikten er fal. § 2-1 slik den lød før endringene av 1.7.22.

Sikrede har i alle tilfeller fått en forsikring som er i samsvar med sikredes krav og behov. Sikrede har tegnet den beste forsikringen foretaket kan tilby. Kunderådgiveren har gitt sikrede informasjon om hvilke oppgraderinger som må gjennomføres for at førsterisikosummen skal kunne økes.

Kunderådgiveren besiktiget bygningen før avtaleinngåelsen. Foretaket ville ikke ha tilbudt forsikring dersom bygningen ikke var i tilfredsstillende stand. Foretaket har imidlertid ingen plikt til å foreta en omfattende byggteknisk analyse av bygningen og gi sikrede en risikovurdering av sannsynligheten for at det kan oppstå skade som ikke er dekket av forsikringen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for skade på driftsbygningen.

Sikredes forsikring omfatter "Tilfeldige og plutselige skader", men unntar:

Skade som skyldes tingenes egne mangler, feil, svakheter eller mekanisk svikt også dersom dette skyldes slitasje, bruk eller alder.

(...)

Skade på spalteplank og gjødselrist.

Den fremlagte skaderapporten angir:

Årsaken til kollaps skyldes korrosjon som følger av gasser fra gjødset i kjeller som angriper betong og armering. Nedbryting i konstruksjoner har pågått over lengre tid. Som en følge av dette mister bærende konstruksjoner sin bæreevne og ved større belastning er det svakeste punkt som kolliderer. Grunnen til betong og armering svekkes skyldes normalt bakterier og sopp over gjødseloverfalta som omdannes til salpetersyre og svovelsyre, og begge syrene bidrar til betongen i gjødselkjellere forvitrer. Over tid oppstår korrosjon og armering mister sin evne og da kan kollaps oppstå. I armerte betongkonstruksjoner er det viktig at disse er inntakt og virker sammen, hvis en av disse svekkes vil oppsprekking skje og påkjenning føre til kollaps.

Nemnda forstår dette slik at årsaken er korrosjon over tid som har ført til nedbryting av armeringen. Dette må regnes som en mangel ved betongdekket som følge av slitasje, bruk og alder. Skaden er derfor ikke omfattet av forsikringen.

Sikrede anfører at foretaket har brutt informasjonsplikten ved å ikke informere om kontroll og vedlikehold av eldre landbruksbygninger i betong. Sikrede anfører at foretaket har bevisbyrden for at de lovbestemte pliktene er oppfylt. Nemnda forstår sikrede slik at han her refererer til fal. § 2-1.

§ 2-1, som trådte i kraft 1.7.22. Før 1.7.22 var foretakenes informasjonsplikt regulert i fal. § 2-1. Sikredes forsikringsavtale trådte i kraft før 1.7.22. Spørsmålet om det foreligger brudd på informasjonsplikt ved avtaleinngåelsen må derfor vurderes ut ifra fal. § 2-1 første ledd, slik denne lød før endringene 1.7.22:

I forbindelse med tegningen av en forsikring skal selskapet i nødvendig utstrekning legge forholdene til rette for at forsikringstakeren kan vurdere forsikringstilbudet. Herunder skal det gi opplysninger om det er vesentlige begrensninger i dekningen i forhold til det forsikringstakeren med rimelighet kan vente er dekket under vedkommende forsikring, om alternative dekningsformer og om tilleggssdekninger som det markedsfører. (...)

Foretaket plikter etter bestemmelsen blant annet å opplyse om "vesentlige begrensninger i dekningen" i forhold til det som forsikringstakeren med "rimelighet" kan vente er dekket under forsikringen.

Et unntak for skader som skyldes svakheter, elde og slitasje, er vanlig i enhver tingsforsikring og har sammenheng med at det ikke er lønnsomt å forsikre skader som er påregnelige, og som kundene selv kan ta hensyn til i sine budsjetter. Dette kan ikke regnes som en vesentlig

begrensning. Fal. § 2-1 inneholder ingen plikt for foretaket til å foreta nærmere undersøkelser av forsikringsobjektet for å avdekke hvilke slitasjeskader objektet kan være utsatt for. Bestemmelsen pålegger heller ingen plikt til å gi råd om vedlikehold av forsikringsgjenstanden, eller opplyse om andre skadebegrensende tiltak. Foretaket har opplyst at sikrede har tegnet den beste dekningen foretaket tilbyr, og det er i så fall ingen alternativ dekning som ville dekket skaden i dette tilfellet. Nemnda mener derfor det ikke foreligger noe brudd på informasjonsplikten.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).